

FEDERACJA
PRZEDSIĘBIORCÓW
POLSKICH

REHABILITACJA KOMPLEKSOWA

PROF. ANNA WILMOWSKA-PIETRUSZYŃSKA

WARSZAWA, 3 GRUDNIA 2024

ZNACZENIE REHABILITACJI KOMPLEKSOWEJ

Bardzo istotne znaczenie dla zmniejszenia liczby osób niepełnosprawnych (niezdolnych do pracy) i umożliwienia im udziału w życiu społecznym i zawodowym, ma możliwość poddania ubezpieczonych kompleksowej rehabilitacji.

W większości systemów zabezpieczenia społecznego na świecie, znaczenie priorytetowe ma wykorzystanie, przed przyznaniem świadczenia rentowego, **wszelkich działań z zakresu rehabilitacji kompleksowej, zmierzających do przywrócenia zdolności do pracy zarobkowej lub znacznej poprawy tej zdolności.**

Bez rehabilitacji nie istnieje uwieńczony powodzeniem powrót do pracy i czynnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa.

Aby utrzymać miejsce pracy, rehabilitację należy rozpocząć wcześnie i w stosownym momencie, bezpośrednio po utracie zatrudnienia przez osobę niepełnosprawną.

Konwencja nr 128 MOP z 1967

Konwencja nr 128 MOP z 1967 roku przewiduje świadczenie pieniężne (rentę inwalidzką, jako świadczenie podstawowe (art.10)), ale stanowi również, że **każde Państwo Członkowskie związane konwencją powinno świadczyć usługi rehabilitacyjne mające na celu przygotowanie inwalidów w każdym przypadku, gdy jest to możliwe do powrotu do poprzednio wykonywanej pracy lub do innej pracy, która odpowiada najlepszym ich uzdolnieniom, a także podjąć środki ułatwiające podjęcie pracy.**

Rozporządzenie RE nr 1408/71 z 14.VI.1971

Rozporządzenie RE nr 1408/71 z 14.VI.1971 stosuje się również do świadczeń z tytułu inwalidztwa łącznie ze świadczeniami służącymi zachowaniu albo zwiększeniu zdolności do zarobkowania.

Inwalidztwo cechuje więc utrata do pracy najczęściej przed osiągnięciem wieku emerytalnego z powodu naruszenia sprawności organizmu w następstwie choroby lub urazu. Powoduje to ukończenie lub ograniczenie aktywności zawodowej, a więc **konieczna jest nie tylko rekompensata utraconych dochodów z pracy, ale także podjęcie działań w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej.**

Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych

Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych ratyfikowana przez Polskę w 2012 r. stwierdza w art. 26 zobowiązuje Państwa Strony **do organizacji, wzmocnienia i rozwinięcia usług i programów w zakresie wszechstronnej rehabilitacji, w szczególności w obszarze zdrowia, zatrudnienia, edukacji i usług socjalnych, w taki sposób**, aby usługi i programy:

- były dostępne od możliwie najwcześniejszego etapu
- były oparte na multidyscyplinarnej ocenie indywidualnych potrzeb i potencjału
- wspierały udział i integrację w społeczeństwie oraz włączenie we wszystkie aspekty życia społeczeństwa
- były dobrowolne i dostępne dla osób niepełnosprawnych możliwie blisko społeczności, w których żyją, w tym na obszarach wiejskich

Standardowe Zasady Wyrównania Szans Osób Niepełnosprawnych ONZ, stanowią że:

“Rządy państw powinny opracować własne programy rehabilitacji dla wszystkich grup osób niepełnosprawnych. Programy te powinny być oparte na potrzebach osób niepełnosprawnych i na zasadach pełnego uczestnictwa i równości. Rehabilitacja powinna być dostępna dla wszystkich osób, które jej potrzebują i opierać się na ciągłości postępowania w kontekście biopsychospołecznym, uwzględniając zarówno czynniki osobowe, jak i środowiskowe, zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (WHO). Rehabilitacja powinna zapewnić osobiste wsparcie osobom niepełnosprawnym i przyczynić się do pełnego ich uczestnictwa we wszystkich aspektach życia.”

Prof. Wiktor Dega

**Współtwórca Polskiej
Szkoły Rehabilitacji**

*“Nieludzkim jest uratowanie
człowiekowi życia, a potem
pozostawienie go samemu sobie.*

***Tymczasem właśnie wczesna i
dostępna dla wszystkich
rehabilitacja zmniejsza cierpienie,
poprawia sprawność i jakość życia,
i co jest ważne, sama w sobie nie
jest powodem powikłań i działań
ubocznych tak częstych w
farmakoterapii”.***

“Rehabilitacja rozciąga się na okres zawarty między łóżkiem chorego, a jego warsztatem pracy”

“Opieramy się raczej na pozostałych zdolnościach chorego, a nie jego niezdolnościach i uczymy, jak żyć i pracować przy tym, co mu pozostało.”

Dr Howard Rusk

**Wydział Rehabilitacji
i Medycyny Fizykalnej
w Szpitalu Bellevue w
Nowym Jorku**

Uzasadnieniem konieczności szybkiego wprowadzenia systemu kompleksowej rehabilitacji jest sytuacja demograficzna w naszym kraju, a także rosnące koszty świadczeń dla osób niepełnosprawnych (aktualnie około 14% naszego społeczeństwa).

Znaczna część osób niepełnosprawnych to ludzie w wieku produkcyjnym, którzy po prawidłowo przeprowadzonej rehabilitacji powrócą do pracy lub będą zdolni do stworzenia sobie miejsc pracy, a co za tym idzie do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

“Strategie powrotu do pracy” są jednymi z priorytetowych działań każdego państwa w oparciu o koncepcję utrzymania zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.

1. grupa państw obejmuje Austrię, Danię, Finlandię, Niemcy, Holandię, Norwegię i Szwajcarię

Główne cechy charakterystyczne tych państw to: powszechność systemu rehabilitacji (wszyscy pracownicy są uprawnieni do rehabilitacji), skoncentrowane usługi na profilaktykę i wczesną interwencję, szeroka odpowiedzialność pracodawcy w procesie powrotu do pracy, kuteczna koordynacja multidyscyplinarnych zespołów oraz zarządzanie przypadkiem.

4. grupa państw Czechy, Grecję, Chorwację, Cypr, Łotwę, Malte, Polskę, Słowenię i Słowację.

Państwa z tej grupy mają ograniczone ramy prawne w zakresie rehabilitacji i powrotu do pracy. Wsparcie rehabilitacyjne dla pracowników istnieje zasadniczo tylko dla osób niepełnosprawnych i ma na celu promowanie ich dostępu do rynku pracy. Podobnie i wsparcie dla pracodawców ma na celu jedynie zatrudnienie lub reintegrację osób niepełnosprawnych.

Dla zwiększenia liczby osób powracających do pracy oraz ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, a także poprawy ich jakości życia po przebyciu chorób lub urazów konieczne jest podjęcie działań mających na celu zmianę organizacji udzielenia świadczeń w zakresie:

- **leczenia** (wczesna prawidłowa diagnostyka w celu wdrożenia właściwego leczenia i skrócenia okresu czasowej niezdolności do pracy),
- **wczesnej rehabilitacji kompleksowej** dostosowanej do stanu funkcjonalnego ON zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Funkcjonowania Niepełnosprawności i Zdrowia.

Potrzeba stworzenia systemu wczesnej interwencji - rehabilitacji kompleksowej

Polska gospodarka oraz polityka społeczna **wymagają natychmiastowego stworzenia systemu wczesnej rehabilitacji kompleksowej**, który ułatwiłby powrót osobom niepełnosprawnym do pracy.

Sprawnie działający system zapobiegnie przedłużającej się hospitalizacji, da szansę powrotu do pracy i uczestnictwa w życiu społecznym oraz zapobieganie zwiększonym kosztom opieki zdrowotnej i zabezpieczenia społecznego.

Dla zwiększenia liczby osób powracających do pracy oraz ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, a także poprawy ich jakości życia po przebyciu chorób lub urazów konieczne jest podjęcie działań mających na celu zmianę organizacji udzielenia świadczeń w zakresie:

- **leczenia** (wczesna prawidłowa diagnostyka w celu wdrożenia właściwego leczenia i skrócenia okresu czasowej niezdolności do pracy),
 - **wczesnej rehabilitacji kompleksowej** dostosowanej do stanu funkcjonalnego ON zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Funkcjonowania Niepełnosprawności i Zdrowia.
-

Aktualnie w Polsce nie ma możliwości rehabilitacji leczniczej bezpośrednio po leczeniu szpitalu. Czas oczekiwania wynosi od kilku tygodni do kilku miesięcy a w tym okresie dochodzi do utrwalenia negatywnych zmian funkcjonalnych i pogorszenia się stanu psychicznego pacjenta.

Rehabilitacja powinna stać się w naszym kraju, podobnie jak w innych krajach ważnym elementem polityki społecznej.

Dla realizacji tego celu konieczne jest wspólne działanie wszystkich instytucji służących osobom niepełnosprawnym oraz koordynacja tych działań w celu stworzenia spójnego kompleksowego programu działań.

Rehabilitacja kompleksowa osób niepełnosprawnych jest warunkiem integracji społecznej i realizowania praw osób niepełnosprawnych.

Dostęp do rehabilitacji należy do podstawowych praw człowieka. Rehabilitacja kompleksowa to społeczna i ekonomiczna konieczność.

Dziękuję za uwagę!